

A zsoltárok eme hang hang elleni letéteiben Goudimelnél csak kétféle ritmuselem (rövid és hosszú) szerepel. Kivétel ez alól néhány zsoltár (pl. az 1. és a 89.), ahol mordent-szerű, apró zárati díszítéseket is alkalmaz a szerző. Ezeket a díszítéseket nem vettük át jelen közlésnél, nem akarván bonyolultabbá tenni a kottaképet. Ugyanakkor ilyen, stílusba illő díszítések bármelyik zsoltárban alkalmazhatók a korabeli gyakorlat szerint.

A szövegek közlésénél és a versszakok számozásánál az 1948-as református énekeskönyvhöz igazodtunk. Az ebben az énekeskönyvben nem közölt zsoltár-versszakokat dőlt betűvel különböztettük meg.

A hangnemeket a gyülekezeti éneklés lehetőségei szerint választottuk meg, így a négyszólamú letétek egy-szersmind gyülekezeti ének kíséretként is használhatók.

A lejegyzésben a tenor szólam felső határhangjai (egy-két, Goudimeltől származó eset kivételével): esz'-e'. A basszus szólam alsó határhangja: E-F. A kis kották könnyített szólamvezetést jelölnek. Önálló kóruséneklés esetén tanácsos fél, vagy egész hanggal feljebb transzponálni.

Az énekszövegeket és forrásuk megjelölését az 1948-as református énekeskönyvből vettük át.

Előadási javaslatok

A genfi zsoltárok itt közölt feldolgozásai természetesen elsősorban négyszólamú vegyeskarra készültek, azonban sok más előadási lehetőség kínálkozik. Ezek közül néhányat alább javasunk:¹⁴

1. Háromszólamú vegyeskar (szoprán-alt-basszus) orgona (harmónium) kísérettel. (A hangszer harmóniakitöltő szerepe révén pótolja a hiányzó tenor szólamot.)
2. Kétszólamú egynemű- vagy vegyeskar kíséret nélkül. (Szoprán és basszus szólamok a megfelelő oktáv-regiszterben.)
3. Kétszólamú nőikar (szoprán-alt) orgona (harmónium) kísérettel. (A hangszer szintén harmóniakitöltő szerepet játszik.)
4. A fenti szólambeosztások bármelyike kiegészítő dallamjátszó hangszerekkel. (A hangszerek pótolhatnak hiányzó énekes szólamot, vagy együtt játszhatnak az énekelt szólamokkal.)
5. Szólóének orgona, vagy más hangszer kíséretével.
6. Gyülekezeti ének orgona (harmónium) kísérettel. (Előnye, hogy az eredeti harmóniakészlettel kísérhetjük a gyülekezet énekét. Természetesen hasonló stíluskörben mozgó letéteket bárki készíthet, vagy egy-két akkord erejéig módosíthatja az itt közöltet.)

A fenti megoldásokat egymást váltva is alkalmazhatjuk, változatosabbá téve a strófikus éneklést. Ez a változó előadás a középkor óta ismeretes ún. alternatim praxis, mely szerint az egymást követő versszakokban változhat a gyülekezet (egyszólamú) és a kórus (többszólamú) éneke, vagy a kórus homofón és polifón éneke – ez utóbbira adunk javaslatot, példát a 8, 84. és 141. zsoltár esetében, melyeknek polifón változatát a kotta végén közöljük.

Budapest, 1997. húsvétja

Bódiss Tamás

¹⁴Maróthi a következőket javasolja: "A Tenor (itt szoprán) mellett legszükségesebb a Bassus: és a másik kettőt úgy kell énekelni, ha Tenor és Bassus éneklők elegenden vannak. ... a Bassus mindegyiknél erősebb legyen egy kevéssel: azután a Tenor, leggyengébb pedig az Altus és Discantus." (Idézi Csomasz Tóth Kálmán: Maróthi György... 103. old.)